

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ
РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ**

НТУ «Дніпровська політехніка»

Фурса Вікторія Леонідівна

Науковий керівник: к.держ.упр. доц. Лола Вікторія Василівна

Незважаючи на те, що сьогодні активно йде робота по розробці організаційних засад запровадження стратегічних планів на регіональному рівні, поки що недостатньо опрацьована методологія стратегічного планування розвитку території громади. Існує необхідність розробки методичних рекомендацій по прогнозуванню комплексного соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць з урахуванням впливу ендогенних та екзогенних факторів зростання та пов'язаних з цим ризиків.

Стратегічний план розвитку територіальної громади є узгодженою довгостроковою програмою досягнення громадою самостійно поставленої амбітної, але реалістичної цілі. Процес стратегічного планування розвитку громади представляє собою роботу групи, складеної з представників всіх основних верств населення, над визначенням:

- бачення майбутнього образу території, якою її хоче бачити сама громада;
- стратегічних цілей, досягнення яких забезпечить набуття адміністративно-територіальною одиницею образу, визначеного громадою;
- планів дій - заходів, спрямованих на досягнення цих цілей.

Головною метою стратегічного планування є розробка напрямків політики та відбір відповідних стратегій впровадження в основні сфери діяльності, такі як планування адміністративно-територіальної одиниці, формування бюджету та програм розвитку[1].

За Марком Сізонсом [2], основні етапи процесу стратегічного планування можна представити у вигляді схеми (рис.1):

Рис.1 Стадії процесу стратегічного планування За Марком Сізонсом [2]

Для того, щоб слідувати за ефективністю запровадження стратегічного плану розвитку територіальної громади пропонується методика оцінки результатів стратегічного планування. До основних характеристик за якими буде проводиться оцінка потрібно віднести показники:

- розвитку суспільства;
- розвитку економічного потенціалу;
- покращення якості життя.

Для отримання більш об’єктивної оцінки ефективності стратегічного плану пропонується здійснювати її: по-перше, зовнішнім для міста експертом-консультантом з відвідуванням міста; по-друге, зовнішнім для міста експертом-консультантом без відвідування міста при підтримці місцевого незалежного експерту; по-третє, місцевими спеціалістами, що приймають участь у стратегічному плануванні (самооцінка).

Порівнюючи процес стратегічного планування в розвинутих країнах світу, Західній Європі, Україні та інших пострадянських країнах, можна зробити висновок про наявність великої різниці в цих процесах. Узагальнено ці розбіжності представлені у табл. 1

Таблиця 1.

Порівняльний аналіз процесу стратегічного планування у розвинутих країнах та Україні

Показник	Канада, США	Країни Європи	Україна
Організаційна структура:	×	×	✓
- працівники органів місцевого самоврядування			
- команда включає членів територіальної громади, виборних осіб місцевих влади, працівників органів місцевого самоврядування	✓	✓	✓
Форми суспільного обговорення	✓	✓	×
– широкомасштабні конференції, публікації в місцевій пресі, рекламні компанії в Інтернеті			
Вимірювання результатів впровадженого стратегічного плану	✓	✓	×

Проведений аналіз застосування стратегічного планування розвитку територіальних громад в Україні виявив наявність цілої низки проблем. Вони стосуються недостатнього розуміння важливості стратегічного планування з боку політиків і представників органів місцевого самоврядування. Процес визначення певного бачення майбутнього здійснюється без активного залучення територіальної громади, частіше відбувається тільки формально. Недостатньо досвіду та навичок в розробці та впровадженні стратегічного планування. Недопрацьована методологія стратегічного планування. Існує низка суттєвих та невирішених теоретичних, методологічних проблем стратегічного планування

розвитку територіальної громади, серед яких-проблема створення цілісних наукових основ стратегічного планування. Слабою ланкою стратегічного планування залишається цілепокладання.

Таким чином, можна зробити висновок, що застосування стратегічного планування може дати можливість досягти зростання ефективності використання бюджетних ресурсів, збільшення результативності від проведених заходів, вдосконалення розуміння та покращення зв'язків між місцевою владою та громадянами, процесу прийняття рішень, вдосконалення комунікацій та зв'язків з громадськістю та зростання потенційної підтримки.

Для успіху стратегічного планування необхідні: переконане логічне обґрунтування його використання; постійна і значна підтримка лідерів громади; внутрішні і зовнішні стейкхолдери, які бачать зміст у стратегічному плануванні; орган, який ефективно функціонує як єдине ціле; чітке розуміння ролей і відповідальності; достатня кількість ресурсів (фінансових, професійних, матеріальних); вибіркоче використання квазіраціонального, інтуїтивного прийняття рішень.

Перелік посилань

1. Стратегічне планування розвитку територіальної громади в Україні»
URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/7174/strategichneplanuvannya.pdf>
2. Seasons, Mark Plan evaluation: From theory and practice. Vancouver: UBC Press. 2021. URL: <https://uwaterloo.ca/planning/people-profiles/mark-seasons>.